

Történetek Budapest életéből.

Hiteles adatok nyomán írta: Radó Richárd.

IV.

1885—1886.

Nevezetes fordulóponthoz jutott a főváros és annak rendőri közigazgatása: megszűnt a Thaiszkorszak. A király *Thaisz Elek*t főkapitányi állásából felmentette és helyébe Török János királyi tanácsost, Temesvár polgármesterét nevezte ki. Thaisz Elek jellegzetes alakja volt a régi Pestnek és közzismert erélyével töltötte be a főkapitányi felelősségteljes tisztét. Régiágású ember volt, aki nem sokat tekintőriázott és lóháton vezette a rendőrség legényeit felvonulásokon utcai tüntetések és zavarások alkalmával. Kérlelhetetlen szigora miatt sok támadás érte, különösen az ellenzéki politikusok részéről, de a nagyközönség elismerte érdemeit és tisztelte benne a közbiztonság és közrend megbízható őrét. Ferenc József is kedvelte és királyi kegyével gyakran kitüntette Thaisz Eleket, kinek népszerűségét és tekintélyét egy családi természetű magánügye kezdte ki. Nemsokára le is mondott állásáról. A főváros törvényhatósága Thaisz Elek kiváló érdemeit azzal honorálta, hogy egész évi fizetését (2400 forintot) életfogytiglani nyugdíjkepen megszavazta neki. Thaisz beszámítható szolgálati ideje mindössze tízenegyz év volt és így fizetésének csak egyharmada illette volna, de a közgyűlés „tekintettel arra, hogy Thaisz Elek az 1848/49-ik évi szabadságharc ideje alatt, továbbá az 1861-iki és 1865/7-iki válságos időkben (az abszolutizmus idején) személyes szabadságának, sőt igen gyakran életének kockázatával oly hazafias magatartást tanúsított s oly kiváló munkát végzett, mely által nemcsak a főváros, hanem az ország iránt is kétségtelen érdemeket szerzett s ezért a hazafias működéséért haditörvényszék elé állíttatván, az ötvenes évek elején tényleg, évekig tartó börtönbüntetését szenvedett.” teljes fizetéssel nyugdíjazta Budapest kuruc főkapitányát és ezzel a határozatával kifejezésre juttatta azt a régi gyakorlatot, hogy a válságos időkben kitűnő érdemeket szerzett tisztviselők ellátásánál nem a szolgálat tartamát, hanem a teljesített szolgálatok fontosságát tekintette irányadóul a törvényhatóság.

Kevés a finác.

Érdekesnél-érdekesebb események kergetik egymást a következő esztendőben. Mielőtt azokra rátérnék, a főváros közigazgatásának fontosabb mozzanatait kell említenem. Jellemző az akkori állapotokra, hogy a főváros vámsorompóit este lezárták és csak reggel hat órakor nyitották ismét fel. A hat óra után érkező, élelmiszerekkel és egyéb árukkal megrakott kocsik az egész éjszakát a sorompón kívül voltak kénytelenek tölteni. Ezt az anomáliát tette szavá Hubenay József a város közgyűlésén és interpellációjára Kammermayer polgármestertől azt a mai szemmel nézve furcsa választ kapta, hogy a vámsorompók éjszakán át való bezárását nem lehet megszüntetni, mert különben a pénzügyi közegek, vagyis finácok létszámát kellene szaporítani. Ezt pedig nem bírja el az éjjeli forgalom jövedelme.

Harc a Szentkirályi-utca elnevezése körül.

A Közmunkatanács akkor sem tartozott a népszerű intézmények sorába. Sokat támadták a városi közgyűlésen, mely ugyyszólván állandóan hadilábon állott vele. A törvényhatósági bizottság már régebben kérte, hogy a Sugár-utat nevezzék el gróf Andrássy Gyuláról. Ismételt sürgetésre sem intézte el eddig ezt a kívánságot a Közmunkatanács, melyet ezért az interpellációban erősen támadnak. Ugyancsak erős támadások érik a Közmunkatanácsot egy későbbi közgyűlésen. A törvényhatósági bizottság ugyanis kérte hogy a józsefvárosi „Ösz”-utcát nevezzék el Szentkirályi Mórról, Pest sz. kir. város polgármesteréről és a Józsefvárosnak két cikluson át volt képviselőjéről. A Közmunkatanács ellenezte az Ösz-utcanak Szentkirályi-ról való elnevezését és más, félreös utcát ajánlott erre. A főváros törvényhatósága felháborodással tárgyalta a Közmunkatanácsnak ezt az átiratát, kijelentette, hogy nem nyugszik bele, ragaszkodik eredeti álláspontjához és követi annak végrehajtását, mert Szentkirályit, „ki hazánk és nemzetünk egyik legfáradhatatlanabbul küzdött újjáalkotója volt, felelhetetlen nagy érdemei és kimagasló alakja, méltóvá teszi őt arra, hogy valamely szépfekvésű utcát nevezzék el róla”. Egyébként pedig Szentkirályi ösztöcái családi háza a nemzetünk újjáébredésére irányuló társadalmi tevékenységnek fészeke volt. Egy évig húzódtott az ügy, a Közmunkatanács még mindig nem engedett merev álláspontjából, a közgyűlés is ragaszkodik határozatához és felkéri a belügyminisztert, hogy a Közmunkatanácsot a főváros óhajának teljesítésére szólítsa fel. Ennek aztán megvolt a hatása és az Ösz-utcát elnevezték Szentkirályi-utcának, mint ahogy a Sugár-utból is Andrássy-ut lett.

Az ország és így a főváros is ünnepli Jókai 60-ik születésnapját, *Tisza Kálmán* miniszterelnökségének tizedik évfordulóját. Üdvözlő a főváros *II. Lipót* belga királyt (Stefánia főhercegnőnek, Lónyay Elemér herceg mostani nejének apját) 50-ik születésnapja alkalmából. A belga király megköszönte az üdvözlést és köszönőiratát hivatalos magyar fordításban így fejezi be: „Fogadják a királyné és a magam őszinte kívánságait Budapest fővárosának maradandó jóléte és lakosainak boldogsága iránt. En a magam részéről a legmelegebben kívánom azt. Remélem, hogy egykor viszontlátom szép városukat, amelyet csodálok, miként csodáljak mindazok, akik azt meglátogathattak; és kérem önöket, fogadják tel-

jes tisztelem és legfőbb nagybecsülésem biztosítását.”

Elutasítják Trefort miniszter kérelmét

Érdekes összeütközés támadt a kultusz-kormány és a főváros között. *Trefort Ágost* kultuszminiszter leiratban felhívta a fővárost, hogy az V. kerületi Markó, Solyom, Koháry és Alkotmány-utcák által határolt, tizenegy telekből álló területet köztérnek jelölje ki és parkoztassa azt. A tanács ellenezte a miniszter kívánságának teljesítését, mert a kijelölt terület értéke meghaladja a háromszázezer forintot és a Lipótváros a fővárosnak azon része, amely közterekkel leginkább van ellátva. A főváros közgyűlésén élénk vitát provokált ez az ügy. A tanács javaslatával szemben báró *Lipthay Béla*, látván a miniszter kívánságával szemben megnyilvánuló hangulatot, ellenindítványt nyújtott be, amely a kérdés elhalasztását célozta. Báró Lipthay azt kívánta, hogy a közgyűlés ebben a kérdésben csak akkor hozzon végleges határozatot, ha az Újépületet (a mostani Szabadság-tér) helyéről eltávolítják. Ráth főpolgármester elrendelte a szavazást, mely felállással történt és amelynek eredménye az lett, hogy báró Lipthay halasztó indítványa mellett 59-en, ellene 58-an szavaztak. Nagy lármá és izgalom keletkezett az eredmény kihirdetésekor és a túlfűtött hangulatban több bizottsági tag azt állította, hogy az egyik jegyző a szavazatok összeszámlálásánál tévedett és így az elnöki enunciació nem felel meg a tényleges eredménynek. A főpolgármester erre újabb szavazást rendelt el. Ezúttal a tanács javaslatát fogadták el, mert 50-en szavaztak mellette, ellene senki. Ennek folytán — jelentette ki az elnök főpolgármester — a közgyűlés határozta a miniszter uralmában szemben elutasító. A határozat ellen a nagy kormánypárti híreben állott dr. Ország Sándor és több elvárhatja felebbezést jelentett be és azt még a közgyűlés folyama alatt írásba foglalta, a tárgyatorkhoz csatoltatták.

Csendélet az Orczy-kertben.

A legközelebb tartott közgyűlésen *Helpy Ignác* szóvá teszi, hogy a Ludoviceum igazgatósága az Orczy-kertet a nagyközönség elől elzárta és oda a belépést csak az igazgatóság által kiszolgáltattott jegyekkel engedik meg. Nem tartja méltányosnak, hogy a József- és Ferencváros lakosságát a kert látogatásától megfosztják. *Kammermayer* polgármester az interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy a tanács rögtön felterjesztést intézett a honvédelmi miniszterhez, amikor erről az intézkedésről értesült, ő maga pedig személyesen érintkezett ebben az ügyben a miniszterrel, aki őt arról biztosította, hogy nincs szándékában a nagyközönséget a kert látogatásától megfosztani, „egyedül csak az ott napirenden levő erkölcsellenes üzelmeknek akarja — a fiatal növendékekre való tekintettel — elejét venni”. A társasközi-közlekedés még nem volt annyira szabályozva, mint most és boldog-boldogtalan kapott engedélyt ilyen járatokra. A „Mattoni” omnibuszokra, melyek a Ferenc József-térről az Erzsébet sósfürdőig közlekedtek, még ma is sokan emlékeznek. Az engedélyt kapta a fővárostól Mattoni Henrik és neje. Mattoni a Sósfürdőnek, később pedig a híres Gieszhübel-forrás tulajdonosa volt. A m. kir. államvasut igazgatóságának is volt engedélye, hogy a város különböző pontjaitól a központi (keleti) pályaudvarig társaskocsikat járathasson. A városligeti Gólya-vendéglő tulajdonosának is ad engedélyt a főváros, hogy a városból társaskocsit járathasson vendéglőjéig.

A közgyűlés annakidején felirathban kérte a képviselőházt, hogy a felsőház szervezéséről benyújtott törvényjavaslatot egészítse ki azzal, hogy a szervező főrendiháznak állásánál fogva Budapest főpolgármestere is tagja legyen. A kérelmet a képviselőház honorálta és a király kinevezte a főrendiház tagjává Ráth Károlyt, a közgyűlés ebből az alkalomból lelkesen ünnepelt. Az ünnepi beszédet a törvényhatóság összessége nevében Urvary Lajos szerkesztő mondta. Lejárt a törvényhatósági bizottság felerészének mandátuma és megtartották a közéleti választásokat. A szabadon választott városatyák között érdekes új nevek szerepelnek. Ezek között az I. kerületben: Márffy Ágost, Jekelfalussy Lajos, Keleti Károly; a IV. kerületben: gróf Szápary Gyula; a VI. kerületben: dr. Lőw Tivadar; a VII. kerületben: Grecsák Károly; a VIII. kerületben: Jókai Mór kapta a legtöbb szavazatot, még pedig 1434-et, utána következtek Seenger Béla 1394, Böhm Sámuel 1346, dr. Ladányi István 1179 szavazattal. Ötödik helyen volt csak Szilágyi Dezső 1017, utána következtek Horánszky Nándor 850, Rökk Szilárd 833 és Visi Imre 828 szavazattal. A virilisták között 7067 szavazattal vezetett *Mattekovits Sándor*, utána következtek: *Pauler Tivadar* 7052, *Hieronymy Károly* 7026, *Lánczy Leó* 6988, *Csávolszky Lajos* 6147 és *Teleszky István* 6059 szavazattal. A tizenegyedik helyen volt idősb gróf *Andrássy Gyula*, aki most került új tagként a közgyűlésbe.

Ráth főpolgármester választása.

Lejárt Ráth Károly mandátuma is, akit tizenkét évi főpolgármestere után most újra megválasztották a diszes méltóságra. *Királyi Pál* a közgyűlés nevében mondott köszönetet Ráthnak eddigi munkásságért és érdemeit méltatva, többek között ezeket mondta: „Örömmel konstatalhatom, hogy e teremben e tizenkét év alatt egyetlenegy oly eset sem fordult elő, amelyben a parlamentáris tanácskozás megzavartatott volna. Ezért az érdem a közgyűlés tagjait is, de elsősorban bizonyára az elnököt

illeti meg.” Ráth a kijelölést tartalmazó királyi kézirat felbontása idejére eltávozott a közgyűlés terméből, ahol a választás eredményének kihirdetése után ismét megjelent. A király első helyen Ráthot, második helyen Várady Károly királyi tanácsos, főrendiházi tagot és harmadik helyen Rupp Zsigmond királyi közjegyzőt jelölte. Ráth Károlyt, mint újonnan megválasztott főpolgármestert, Kammermayer polgármester üdvözlötte. Igen érdekes a hivatali eskü akkori szövege, melyet azóta már megváltoztattak és amely így szólt: „En, Ráth Károly, esküszöm az egy élő Istenre, boldogságos szűz Máriára és Istennek minden szentecire s örökös földi fejedelmeknek, legkegyelmesebb Urannak, Első Ferenc József, Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királyja és Magyarország Apostoli Királyának hitemre fogadom és ígérem, hogy Ő császári és apostoli királyi Felsőkéhez örökké hű, engedelmes és hódoló leszek, Ő Felsőkének, örökösének és utódjainak dicsőségét, méltóságát, hatalmát mindenkor fentartani s előmozdítani igyekszem, kárát pedig eröm szerint elhárítom. Esküszöm, hogy Magyarország törvényeit megtartom, hogy mindennemű hivatalos körömhöz tartozó ügyekben, legkisebb személy — tehát gazdag és szegény — válogatása nélkül, kérelmet, jutalmat, kedvezést, félelmet, gyűlölséget, szeretetet és kedveskedést felretéve, mint Isten és az Ő szent igazsága szerint meggyőződve leszek, minden dolog iránt tehetem és a törvényhez képest jogot, igazságot és végrehajtást szolgáltatok. Isten engem úgy segítjen, a boldogságos Szűz és Isten minden szentei.”

Nemsokára volt a tisztujítás, melynek emlékére a Forgó és társa cég Ráth, Kammermayer, Gerlóczy és Kada Mihály alpolgármester arcképeivel ellátott művészi üvegfestési munkát ajándékozott a fővárosnak. Ezek a képek az Újvárosi közgyűlési tárgyaló termében most is láthatók.

Az országos kiállítás.

Ünnepi hangulat és általános öröm az egész országban és a fővárosban az országos kiállításnak 1885 május 2-án történt ünnepélyes megnyitása alkalmával. Ragyogó pompával ünnepelte a nemzet ezt az eseményt, mely hivatalva volt az egész világ előtt dokumentálni Magyarország kulturális, kereskedelmi és ipari haladását. A kiállítás ünnepélyes megnyitása a király, a trónörökös pár, az uralkodóház több tagja, a monarchia összes diplomatai, a törvényhozás, a főváros és vidéki törvényhatóságok, valamint meghívott előkelőségek jelenlétében folyt le. Budapest ünnepi díszbe öltözött és a legszebben voltak dekorálva az akkor elkészült Andrássy-ut modern palotái. Gyönyörű volt a felvonulás, melyet azonban a nagy szélvihar zavart meg. Többnyire csukott kocsik vonultak fel, de azok is csupa díszhintók voltak. Kitétek azok közül az Andrássyak, Zichyek, Károlyiak és Eszterházyak díszes fogatai. Az utcán felállított rendőrök és huszárok sorfala között érkeztek a főhercegek fogatai (feltűnt, hogy az öreg Albrecht főherceg a csunya időben nyitott kocsin érkezett), a diplomataik, kormány tagjai, főváros képviselői mind szebbnél-szebb kocsikon és teljes díszben. Kürtöző jelezte a király érkezését. A kiállítás bejáratánál gróf *Széchenyi Pál* kereskedelmi miniszter, gróf *Széchenyi Gyula* főajtónálló, *Ráth* főpolgármester, *Kammermayer* polgármester, *Mattekovits Sándor*, a kiállítás elnöke és gróf *Zichy Jenő* másodelnök és husz fiatal mágnásból álló apródcsapat fogadta a királyt. Ott volt a diplomáciai testület *Vanutelli* pápai nunciusa az élén, továbbá dr. *Lucius* német államminiszter, *Bylandt-Reidlt* közös hadügy, *Kállay* közös pénzügy és *Kálnoky* külügyminiszter. *Rudolf* trónörökös, a kiállítás védnöke, üdvözlötte a királyt és kérte a kiállítás megnyitására. A király válasza után *Tisza Kálmán* miniszterelnök beszélt és felkérte az uralkodót a kiállítás megtekintésére. Mikor a király az Iparcsarnokba lépett, *Koessler János*, a Zeneakadémia nagyvezető tanára orgonán a Hymnuszt játszotta. *Jungfer Gyula* műlaktos szép vasorszt ajánlott fel *Stefánia* főhercegnőnek, ki azt néhány köszönő szóval átvette. Másnap a Műcsarnokot látogatta meg a király, akit *Telepy Károly* kalauzolt. A festőművészek közül bemutatják a királynak *Mészölyt*, *Horoviczt*, *Paczka Ferencet*, *Spányit*, *Feszty Árpádot*, kinek *Bányaszerencsétlenség* című képe nagyon tetszett az uralkodónak. A pénzügyminisztérium pavillonjában gróf *Szapary Gyula* pénzügyminiszter és *Wekerle Sándor* miniszteri tanácsos (a későbbi pénzügyminiszter és kormányelnök) kalauzolták, a horvát-szlavon pavillonban gróf *Khuen-Hedervary Károly* horvát bán fogadta a királyt. A kiállítás alkalmából *József* főherceg ünnepi lakomát adott a királyi család tiszteletére a Margitszigeten. A lakomán *Piros Józsi* cigánybandája játszott. Id. gróf *Andrássy Gyula* fényes estélyt adott budai palotájában, ahol *Rudolf* trónörökös is megjelent. Ragyogóan volt kivilágítva a királyi palota, ahol az „estély az udvarnál” volt. Ezen az estélyen a kormányon, diplomácián, magas testületek képviselőin kívül, előkelő meghívott közönség vett részt. Az egyházat *Haynald Lajos* bíboros-érsek, *Vaszary Kolos* pannonhalmi főapát, *Vancsa János* érsek, *Samassa János* érsek, *Schlauch Lőrinc* püspök képviselték. A zászlós urak, képviselők, tábornokok, továbbá *Bita Dezső*, az egyetem rektora, teljes díszben. Ott voltak még: *Baross Gábor* államtitkár, *Lukács László*, *Wekerle Sándor* és *Berzeviczy Albert* miniszteri tanácsosok, később miniszterek. *Jókait* a király különös kegyes megszólításban részesítette, ugyszintén *Rudolf* és *Stefánia*.

Uhl Ede Bécs polgármestere, Bécs város közsegntanácsának határozata értelmében, Budapest főváros tanácsához intézett átiratában legfőbbintébb örömet fejezi ki a kiállítás fényes sikere fölött. A közgyűlés a rokonszenves megemlékezés viszonzásul Bécs polgármestereit, a közsegntanács tagjait meghívta Budapestre, a kiállítás meglátogatására. Bécs város urai el is látogattak hozzánk és itt megleg fogadtatásban volt részük, akárcsak a „Concordia” osztrák újságíró egyesület tagjainak. Bécs város közsegntanácsa köszönetet mondott a nagyszerű fogadtatásért és kétezer forintot küldött jótékonycéll-

ra. Ezt az összeget a közgyűlés egy Erzsébet leány-
árvaházi alapítványi helycéljaira fordította.

Az 1886-iki esztendő kedves ujévi ajándékot
hozott a fővárosnak. A kormány az óbudai amphi-
theatrum három holdnyi területét ajándékozta Bu-
dapest városának. A szerb-bolgár háboruban eleset-
tek hátramaradottainak segélyezésére, a közgyűlés
mindkét harcfélnek egyenként 2500 forintot meg-
ezavaz. A fővárosi árvaszék elnökévé megválasztják
Sipőcz Lászlót, aki ezt a hivatalt mintaintézménnyé
fejlesztette.

Liszt Ferenc és Laborfalvi Róza halála

Szomorú eseménye nemcsak Magyarországnak,
de az egész művelt világnak *Liszt Ferencnek* 1886
augusztus elsején bekövetkezett halála. A gyászese-
ményt *Ráth főpolgármester* jelentette be a főváros
törvényhatósági közgyűlésének. A világhírű, nagy
zeneköltő és zongoraművész, a m. kir. országos ze-
neakadémia elnöke és Budapest díszpolgára volt.
Bayreuthban, a nagy zeneünnepélyen kereste fel a
halál a magyar származásu nagy szellemóriást. A
közgyűlés jegyzőkönyvében örökitette meg emlékét
és részvétiratot küldött leányához: özvegy Wagner
Lúchárdné, született Liszt Cosimához.

Megrendítőleg hat a főváros közönségére Jó-
kainé Laborfalvi Róza halála. A részvétlátogatók
egész tömege kereste fel Jókait, Sándor-utcai laká-
sán, ahol *Tisza Kálmán* is megjelent, hogy a kor-
mány részvétét nyilvánítsa. A királyi család Bécs-
ből távirati uton fejezte ki fájdalmát. Sok részvét-
távirat érkezett külföldről. Politikusok, írók és mű-
vészek kondoleáltak. Ezek között voltak *Wildbrandt*,
a bécsi Burgszínház igazgatója és *Sonnenthal Adolf*,
a híres színművész. A Nemzeti Színház előcsarnoká-
ból temették a magyar színművészet nagy halottját.
Kanovits Béla józsefvárosi plébános végezte az egy-
házi gyászszertartást. *Paulay Ede* a Nemzeti Szín-
ház, ifj. *Ábrányi Kornél* az írók és művészek nevé-
ben mondott bucsubeszédet. A gyászmenet megállít
a Népszínház (mostani Nemzeti) előtt, melynek er-
kélye alatt a színház karszemélyzete Egressy gyász-
dalát énekelte. Kanovits plébános itt újra beszentelte
a koporsót, majd *Lukácsy Sándor*, a Népszínház
rendezője mondott megható bucsuztatót.

Még két nagy halottja van ennek az évnek:
Ipolyi Arnold nagyváradai püspök, a nagy tudós, az
irodalom és művészet mecénása, továbbá *Pauler Ti-
vadar*, volt igazságügyminiszter, az Akadémia má-
sodelnöke, Budapest I. kerületének országos képvil-
selője és a főváros törvényhatósági bizottságának
tagja. *Ráth főpolgármester* meleg szavakkal elparen-
tálja őket.

Simor hercegprimás jubileuma.

Az egész ország, felekezeti különbség nélkül ün-
nepli *Simor János* hercegprimás ötvenéves áldozári
jubileumát. A fővárosi közgyűlés „az egyház, a haza
és a főváros irányában szerzett hervadhatatlan ér-
demét elismerésül” Budapest díszpolgárává vá-
lasztja a népszerű és közszeretetten álló egyházfe-
jedelmet. A díszpolgári oklevelet *Ráth főpolgármes-
ter* vezetésével küldöttség adja át Esztergomban, az
ünnepség napján a hercegprimásnak.

A Janszky-ügy.

Napokig izgalomban tartja a főváros lakossá-
gát és az ország közvéleményét a Janszky-ügy és az
ennek nyomán keletkezett utcai tüntetések. A nem-
zet ünnepelte Budavár bevételének évfordulóját.
Janszky Lajos tábornok, katonák társaságában az
évforduló napján megkoszoruzta Hentzi sirját és
dicsőítő beszédet mondott ottan. A lapok felháboro-
dással irtak a tábornok eljárásáról. A képviselőház-
ban interpelláció hangzott el és *Tisza Kálmán* mi-
niszterelnök tapintatlannak bélyegezte a generális
eljárását. *Albrecht* főherceg ezért Boszniában mon-
dott pohárköszöntőjében erősen támadta Tiszát és a
Pester Lloyd is enyhíteni próbálta a magyarfaló
Janszky eljárását. Így keletkeztek az utcai tünteté-
sek a Lloyd üveges erkélye és Janszky Mu-
zeum-köruti lakása előtt. Abcugolták Falk Miksát
és elégették a Pester Lloyd esti lapját. Janszky la-
kása előtt macskazenét rendeztek. Az egyetem előtt
Bartha Sándor egyetemi hallgató elégtételt követelt.
Rendőrségi attack és kardlapozások még jobban
mérgeztették el az izzó hangulatot. Janszkyt előlép-
tették és báró Edelsheim-Gyulay hadtestparancsno-
kot, aki elítélte Janszky eljárását, nyugdíjazták. Ez
azután annyira fokozta a magyar közvélemény fel-
háborodását, hogy a király kénytelen volt magya-
rázó kéziratot kiadni, amelyben kijelenti, hogy
Edelsheim-Gyulay nyugdíjazása katonai szempont-
ból történt és nincs összefüggésben Janszky ügyével.

Spanyol influenzás?

Asthmás? Köhög? Bronchitise van?

Inhaláljon!!

Inhalátor orvossággal együtt P. 6.50

Gyomorsütyedése van? Kövér?

Viszeres a lába? Ludtalpas?

Saját érdekében menten

Dr. Block és Tsa orvosi műszerész céghez

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 29.

TELEFON: AUT. 867-24.

3 pengős

heti részletfizetésre
varrógépek,
kerékpárok,
gramfonok.

1581

LÉNGYEL, Jókai-utca 1. sz.